

Hjelper pårørende etter Gjerdrum-skredet

Tragedien rammet bygda hardt. 10 personer omkom i skredet, og igjen sitter pårørende: Overlevende, familie, venner og naboer. Det er sorg og uro i Gjerdrum: Det ufattelige skjedde, tankene kretser om tragedien, hvordan kunne det skje, hvordan blir framtida?

Foto: Røde Kors

Det var natt til 30. desember det skjedde; et stort leirskred gikk i Gjerdrum og tok med seg en rekke bolighus ned i den kvikkeirfylte avgrunnen. Noen ble reddet i bare nattøyet, heist opp med helikopter fra hustak og plankebitar, og folk i området rundt skredet ble evakuert i hui og hast.

Psykososial førstehjelp

Frivillige i Røde Kors har hatt mye kontakt med de som ble evakuert til tre hoteller; Olavsgaard, Scandic hotell og Clarion.

“ Det er et utrolig stort behov for å få snakke om opplevelsen.

– Det var et stort behov for psykososial førstehjelp, sier Para Paranthaman, leder av beredskapsutvalget i Akershus Røde Kors.

– *Hva går en slik førstehjelp ut på?*

– Det viktigste er å være til stede, lytte oppmerksomt, akseptere ulike reaksjoner og gi omsorg og praktisk hjelp. Mange hadde vært gjennom sterke og nesten uforståelige opplevelser og trengte å fortelle om det som hadde skjedd. Det er viktig å være en god lytter, ikke avbryte og fortelle selv, men la pårørende få snakke. Det er et utrolig stort behov for å få snakke om opplevelsen, sier han.

Godt samarbeid

Han understreker at mange grupper og etater har gitt hjelp og omsorg til pårørende etter Gjerdrum-skredet:

– Det har vært et godt samarbeid med ansatte i kommunen og prestatjenesten, sier han.

Han forteller at de første dagene handlet samtalene mye om selve skredopplevelsene. Og spørsmålene kvernet: Hvor er de andre? Hvordan er det med mitt hjem? Vil mitt hus også ramle ned i den store skredgropa? Nå er det mer spørsmål om hva som skjer videre.

På Olavsgaard har Røde Kors hatt ni frivillige hver dag, som har gått i en vaktturnus, og det har blitt etablert et besøkssenter. På Scandic har det vært sju frivillige til å begynne med. På Clarion har Røde Kors-frivillige kommet ved behov. Nå er disse frivillige bidragene trappet noe ned.

Stor frivillig innsats

– Enormt mange frivillige fra områdene rundt Gjerdrum har kommet for å gjøre en innsats, sier han.

– *Hva slags opplæring får frivillige til å stå i den krevende situasjonen det er å møte og samtale med pårørende som har hatt slike tøffe opplevelser?*
– Siden Røde Kors er en frivillig beredskapsorganisasjon og støtteaktør til norske myndigheter, må du gjennom tre obligatoriske kurs for å være frivillig i Røde Kors, og ett av dem handler om psykososial førstehjelp. Men mange har mer opplæring ut fra hvilken oppgave de har tatt på seg, enten det er hjelpekorps, besøksvenn eller leksehjelper, forteller Para.

“ Man må lytte, ikke gi noe falskt håp.

–*Delte dere opp de pårørende i samtalegrupper ut fra hvordan de hadde opplevd skredet?*

–Nei, men det var en blanding av samtale i små grupper når det passet, og samtaler én-til-én. Jeg var selv på de to hotellene de første fire-fem dagene etter skredet, først og fremst for å snakke med de frivillige og ta vare på dem i en krevende situasjon. Jeg opplevde hvor viktig det var for pårørende å få snakke med noen. Allerede første dagen jeg var der, ble jeg spurt av en pårørende fordi han så jeg hadde Røde Kors-vest på meg. Han hadde et stort behov for å vite hva som ville skje videre. Vi som snakket med pårørende, var opptatt av at vi ikke måtte si noe vi ikke kunne holde. Man må lytte, ikke gi noe falskt håp, sier Para som forteller at Røde Kors har fått gode tilbakemeldinger på innsatsen etter Gjerdrum-skredet.

Tøffe tak

– *Hvordan opplevde de frivillige kontakten med de pårørende?*

– De fortalte at særlig den første dagen hadde vært veldig tøff. Overlevende kom til hotellet, nesten uten klær, hadde ikke fått med seg noe. Flere av de frivillige møtte noen de kjente som var rammet av skredet, og det gjorde et veldig inntrykk på dem, fortalte de. De frivillige får oppfølging for å bearbeide inntrykkene, det gjelder både de som deltok i Røde Kors Hjelpekorps på skredstedet, og de som møtte pårørende på hotellet. Hittil har det vært 20 bearbeidingsamtaler.

Para Paranthaman sier at nå trappes aktiviteten ned og at det vil bli en intern evaluering av Røde Kors sin innsats etter den store skredulykken.

Tekst:

Marie Rein Bore

Journalist